

3 pav. Bokalas.
B. Dakanio nuotr.
Fig. 3. A tankard.
0 10 cm

The vicinity of Kražiai College

In 2008, two test pits (a total of 13 m^2) (Fig. 1) were excavated to the NE of the Kražiai College building on the NW edge of Kražiai Old Town (Kelmė District). A 2.3–2.6 m thick 16th–19th-century cultural layer with fragments of contemporary stove tiles (Fig. 2) and pottery (Fig. 3) was discovered in the test pits. A pine, 30 cm diameter water supply pipe with an 11 cm wide opening was unearthed in test pit 1.

KRETINGA

Giedrė Piličiauskienė

Žemaičių g. 3A

2008 m. lapkritį buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Kretingos senamiestyje (A1821), sklype Žemaičių g. 3A. Sklypas yra 4 arų dydžio, nutolęs 70–80 m į PR nuo Rotušės aikštės PR kampo. Archeologiniai tyrimai sklype Žemaičių g. 3A anksčiau nevykdyti. Netyrinėti ir gretimi sklypai. Statybos darbų metu Kęstučio g. 3–5 ir Rotušės aikštėje 11A buvo fiksuotas tik XX a. kultūrinis sluoksnis, o XVI ir XVII a. radiniai Kretingoje aptinkami beveik išimtinai prie pat Rotušės aikštės.

Sprendžiant iš senų Kretingos planų ir fotografijų, nuo pat XVIII a. iki XX a. 7 dešimtmečio sklypo Žemaičių g. 3A vietoje buvo miesto pakraštys. 1958 m. aerofotonuotraukoje sklypo vietoje matosi buvę 2 mediniai pastatai (1 pav.). Toliau į P driekėsi miestiečių laukai ir pavienės sodybos. Kraštovaizdį labai stipriai pakeitė vėliau vykusios daugiabučių statybos.

Sklype Žemaičių g. 3A buvo iškasti du 2x1 m dydžio ir 1,1–1,4 m gylio šurfai (1 pav.). ***Šurfas 1*** matuotas 6 m nuo sklypo V galo. 35–70 cm gylyje buvo aptiktas stambių (50x30x30, 40x35x35 cm) lauko riedulių, sukrautų viena eile ir vienu aukštu bei rištų moliu, pamatas (2 pav.). Tai 1913 m. statyto ir 1987 m. nugriauto medinio gyvenamojo pastato liekanos, greičiausiai verandos pamatai. Po pamatu 80–90 cm gylyje aptiktas akmeninis grindinys, sudėtas iš 10–20 cm dydžio akmenų. Greta pamato ir virš grindinio rasta XX a. molinių ir stiklinių indų šukių. Po grindiniu slūgsojo tamsesnė, mažai griuveninga žemė su molio ir degėsių liekanomis, kurioje rasta XIX a. datuojamų radinių: fajansinių bei majolikos

1 pav. Tyrimų vieta 1958 m. aerofotografijoje.
Fig. 1. The excavation site in a 1958 aerial photograph.

2 pav. Šurfas 1. 1913 m. pamatas ir XIX–XX a. sandūros grindinys. G. Piličiauskienės nuotr.

Fig. 2. Test pit 1. The 1913 foundation and the paving from the turn of the 20th century.

3 pav. Dubeninių koklių fragmentai. XIX a. (XVIII a. pabaiga?). G. Piličiauskienės nuotr.

Fig. 3. Fragments of 'bowl-shaped' stove tiles. 19th century (late 18th century?).

0 5 cm

indų šukių, stiklinio vaistų buteliuko šukė, 2 mm storio plokščio stiklo fragmentų ir kelios dešimtys (apie 2 kg) dubeninių koklių šukių (3 pav.). Kokliai 13 cm aukščio, kvadratinės angos kraštinė – 12,5 cm, dugno skersmuo – 9 cm (dugnelių fragmentų nerasta). 1 m gylyje po akmenų grindiniu šurfe aptikta akmenų sangrūda iš įvairaus dydžio akmenų (nuo 20 iki 60 cm skersmens). Šios sangrūdos viršutinėje dalyje buvo gausu dubeninių koklių fragmentų, rasta keletas plono plokščio stiklo gabalėlių; apatinėje dalyje tarp akmenų buvo pilka žemė be radinių. Akmenys nebuvo rišti jokia medžiaga – iki 10 cm dydžio tarpai buvo užpildyti žeme. Sangrūdos plotis ir ilgis viršijo šurfo dydį. Galbūt tai apardyti pamatai, akmenimis tvirtintas šlaitas ar tiesiog duobėn suversti stambūs akmenys. Pagal viršutinėje akmenų sangrūdos dalyje buvusius radinius šį objektą preliminariai galima datuoti XIX a. Žinant, kad 1771 m. Kretingos miesto plane tirtas sklypas pažymėtas kaip užstatytas, negalima atmesti ir kitokios interpretacijos. Norint nustatyti akmenų sangrūdos apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte kontūrus, kilmę ir tikslų amžių, neužtenka archeologinių žvalgomųjų tyrimų medžiagos – šurfo 1 vietoje būtini papildomi archeologiniai tyrimai. Negalint iškelti stambių akmenų, įžemį – moreninį priemolį pavyko pasiekti tik nedideliame šurfo plotelyje 1,4 m gylyje.

Šurfas 2 matuotas 10 m į PR nuo šurfo 1. Iki 60 cm gylio jame buvo kasama šviesiai pilka griuveninga žemė su XIX a. pabaigos – XX a. pradžios fajanso lėkščių fragmentais, XX a. plokščiųjų koklių dalimis, glazūruotos majolikos šukėmis. 60–70 cm gylyje aptiktas grindinys, sudėtas iš 10–30 cm skersmens akmenų ir plytų fragmentų. Tarp grindinio akmenų rastas gintarinis karoliukas ir vokiško karabino gilzė. Grindinys gali būti datuojamas pačia XIX–XX a. sandūra, t. y. taip pat kaip ir šurfe 1. Po grindiniu iki 85 cm gylio slūgsojo

tamsesnės pilkos griuveningos žemės sluoksnis su XIX a. datuojamos buitinės keramikos, plokštinių koklių ir stiklo dirbinių šukėmis viršutiniame horizonte. 85–100 cm gylyje buvo pilka daržų žemė be radinių. 1 m gylyje aptiktas įžemis – moreninis priemolis.

Prieš vykdant statybos darbus sklypo V dalyje reikia papildomų archeologinių tyrimų.

Žemaičių St. 3A

During the 2008 field evaluation on the plot at Žemaičių St. 3A, Kretinga, a 19th–20th-century cultural layer with abundant finds, a stone foundation, bound with clay, from a 1913 wooden building (Figs. 1–2), stone paving from the turn of the 20th century, a collection of stones of uncertain origin and preliminarily dated to the 19th century (late 18th century?), and 'bowl-shaped' stove tiles (*Schüsselkacheln*) (Fig. 3) were discovered.

MAIŠIAGALA

Arūnas Kalėjus, Rytis Jonaitis,
Irma Kaplūnaitė

Sklypas Algirdo g. 4

2008 m. vasario–rugsėjo mėnesiais vykdyti archeologiniai tyrimai Maišiagalos piliakalnio su gyvenviete (A1254KP) vizualinės apsaugos zonoje, sklype Algirdo g. 4 (Vilniaus r., Maišiagalos miestelis). Sklypo dydis – apie 64 arai. Čia statoma nauja 4 korpusų mokykla. Pradžioje sklype ištirta 15 šurfų (bendras 36,6 m^2 plotas). Tolesni žvalgymai ir tyrimai vykdyti planuojamų pastatų pamatų vietose, atsižvelgiant į žvalgomųjų tyrimų rezultatus ir KPD rekomendacijas. Žvalgytas ir tirtas 591,8 m^2 plotas.

Žvalgomųjų tyrimų metu dalyje teritorijos kultūrinis sluoksnis neaptiktas arba aptiktas tik vėlesnių žemės judinimo darbų metu suardytas horizontas, kuriame rasta pavienių keramikos fragmentų ir gyvulių kaulų. Nesuardytas 40–50 cm storio kultūrinis sluoksnis aptiktas sklypo R dalyje (šurfai 2–5), kur numatoma statyti korpusą A. Sluoksnis datuojamas XVI–XVII a. Jame aptikta šio laikotarpio buitinės bei statybinės keramikos fragmentų. Sluoksnis buvo 35–40 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Buvusio pastato viduje (kurio išlikę pamatai) archeologiškai vertingas sluoksnis neišlikęs. Iš sklypo PR dalyje tirtų šurfų (6–10) būsimų korpusų D ir C vietose nesuardytas kultūrinis sluoksnis aptiktas šurfe 8 (iki 60 cm storio), 1 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus ir šurfe 10 (iki 30 cm storio), 40 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Sluoksnis datuojamas XVI a. pabaiga – XVII a. Kituose šurfuose sluoksnis apardytas, aptikta tik pavienių keramikos fragmentų bei gyvulių kaulų. Centrinėje sklypo dalyje tirtame šurfe 11, 80–100 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus aptiktas iki 40 cm storio kultūrinis sluoksnis. ŠV dalyje tirti šurfai 12–14, kuriuose fiksuoti pilkos žemės sluoksniai su XX a. šiukšlėmis.

Tolesni žvalgymai ir tyrimai vykdyti sklypo R, PR, PV bei centrinėje dalyse. Pirmu etapu žvalgytos polių gręžimo vietos būsimų korpusų A, C ir D vietose (iš viso 35 m^2). Šių žvalgymų metu archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių neaptikta.

Antru etapu žvalgytos ir tirtos 9 perkasos korpusų C ir D pamatų vietose (496,8 m^2 plotas). Darbų metu 4 perkasose (4, 6, 8 ir 9) pa-